herpy

VARANER

Varanus jobiensis

Varanus jobiensis er en middels stor, dagaktiv varan fra regnskogen på Ny-Guinea og de nærliggende øyene, kjent for den kvitgule til røde strupen. Arten blir opptil omtrent 120 cm, graver gjerne og trenger et romslig, fuktig og varmt terrarium. Den hører hjemme hos den erfarne holderen, og bare få dyr i handelen er oppdrettet.

Familie: Varanidae Engelsk: Peach-throated monitor Tidligere navn: *Varanus karlschmidti; Varanus indicus jobiensis*
Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**100-120 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**240 × 90 × 200 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Varmeplass	**35-54 °C**
Temperatur, natt	**23-25 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og virveldyr**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**3-5 egg**
Inkubasjon	**179-181 dager** ved 29-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Varanus jobiensis er en slank, middels stor varan i undergruppen *Euprepiosaurus*. Den blir opptil omtrent 120 cm inkludert hale. Halen er rund i den første tredjedelen og mangler den doble kjølen som sees hos mange av slektningene. Strupen er kvitgul til rød. Hannen har en tydelig utbuling ved haleroten og en høy kjøl midt på halen, som hunnen mangler. Det er den enkleste måten å kjønnsbestemme dyr på uten veterinær.

Arten ble beskrevet i 1932 fra øya Jobi (Yapen) som en underart av *Varanus indicus*. I 1951 ble den beskrevet på nytt som *V. karlschmidti*, men det navnet viste seg å være et yngre synonym, og siden 1991 har arten hett *V. jobiensis* som selvstendig art. Arten lever side om side med *V. indicus* og *V. doreanus*, og de tre går hverandre litt av veien ved å bruke ulike deler av skogen. Genetiske undersøkelser tyder på at *V. jobiensis* formentlig er et artskompleks med flere skjulte arter, så dyr fra ulike øyer kan vise seg å høre til hver sin art.

I terrariet er *V. jobiensis* en aktiv art med en kraftig fôrrespons. Den har vært holdt i Europa og Nord-Amerika i flere tiår, men oppdrett er sjeldent. Det er ikke en varan for nybegynnere.

Arten er en livslang forpliktelse. Et voksent dyr krever et terrarium på omkring 2,4 m i lengden, kraftig belysning og varme, løpende fôrutgifter og tid til daglig tilsyn. Levetiden i fangenskap er ikke kjent; spennet i faktaboksen er lånt fra beslektede varaner av samme størrelse. Skal arten holdes, krever det en langsiktig plan for plassen.

Utbredelse og leveområde

Varanus jobiensis finnes på Ny-Guinea, der den er funnet både i den indonesiske delen (Papua) og i Papua Ny-Guinea, og på flere av øyene rundt, blant annet Yapen, Biak, Waigeo, Salawati og Normanby. Typelokaliteten er Yapen, og dyr fra Sepik-elven i Papua Ny-Guinea ble tidligere beskrevet som en egen art. Den er også funnet nær Port Moresby og på sørskråningen av Mount Victory i den nordlige delen av landet.

Innbyggerne på Ny-Guinea jakter på arten for mat. Blant jegere i Vest-Papua er det anslått at det drepes nær tusen dyr i året til eget forbruk. Arten er ikke vurdert som truet.

> **Naturlig utbredelse:** Indonesia og Papua Ny-Guinea.

LEVEOMRÅDE

Varanus jobiensis lever i regnskog og skogkanter i lavlandet, fra havnivå og oppover. Angivelsene av den øvre grensen varierer fra 900 til 1.500 m. Den er dagaktiv og lever på bakken i skogen. Klimaet i lavlandet er varmt og fuktig.

I naturen lever arten mest av insekter, men tar også frosker, andre virvelløse dyr og krypdyregg og av og til fisk og små pattedyr.

Stell

TERRARIET

Et voksent dyr skal ha et svært stort terrarium på minst 240 × 90 × 200 cm (lengde × bredde × høyde), gjerne 240 cm høyt, og et par trenger mer. Jo større, jo bedre, fordi arten er aktiv og bruker hele arealet. Unger på 19-27 cm starter i et lite terrarium på omkring 40 liter, og de flyttes opp etter hvert som de vokser.

Bunnen er det viktigste i innredningen. *V. jobiensis* graver ved egglegging og tester fukt og varme ved å grave små hull. Substratet skal derfor være dypt, omkring 45 cm, og bestå av omkring 75 % sand, 20 % moldjord og 5 % fin barkmulch. En bunn som holder på fukten, er avgjørende for en regnskogsart. Innred med mange skjul på bakken og høyere oppe samt tykke greiner å klatre på. Bruk kork eller grove greiner med godt grep, aldri glatte greiner.

Vann skal være tilgjengelig i en stor og sikker skål eller et lavt basseng som dyret kan komme oppi og opp av. Plasser skålen i den kjøligere enden, slik at den ikke står under varmelampene. Dyret skal ikke kunne komme i kontakt med lampene, og de skal alltid være skjermet. Dører og nettlokk må være forsvarlig sikret, siden varaner er sterke og leter etter utganger. Ventilasjonen må være god, slik at luften ikke blir stillestående. Levende planter overlever sjelden varaner, så bruk heller solide kunstplanter som dyret ikke kan rive i stykker og svelge.

TEMPERATUR

Varanus jobiensis skal ha en stor temperaturgradient. Om dagen skal lufttemperaturen være 26-29 °C, og det skal være flere solplasser med overflatetemperaturer på 35-54 °C, oppvarmet med 65-90 W utendørs spotlamper. Temperaturene på solplassene er overflatetemperatur målt med et IR-termometer, ikke lufttemperatur. Om natten kan temperaturen falle til omkring 23-25 °C, som hos beslektede regnskogsarter fra lavlandet.

Gradienten skal fordeles slik at dyret kan velge mellom varmt og kjølig og ikke blir tvunget til å stå i varmen. Varm opp bare den ene halvdelen av terrariet. Unngå keramiske varmeelementer som solplass: de gir ikke lys, og en varan som ikke ser varmekilden, kan lett brenne seg på den. La lampen peke på en flat stein omtrent 40 cm unna, og skjerm alle varmekilder slik at dyret ikke kan røre dem. Brannskader fra lamper er vanlige hos varaner og kan være dødelige. En varmekabel skal ligge under den halvdelen av terrariet som skal varmes opp, og være sikret mot gravende dyr.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten kommer fra regnskog, og det skal terrariet gjenspeile. Sprøyt hele terrariet kraftig i flere minutter hver dag, for eksempel med en hageslange, så bunnen holder seg fuktig. Sikt mot 60-80 % luftfuktighet, som passer til regnskogens klima og til beslektede arter. Sørg for at fukten kan variere, og at bunnen ikke blir konstant våt, så det ikke oppstår sopp.

Barkmulch holder fukten bedre enn sand og egner seg godt for tropiske arter. Bruk ikke steril mulch, fordi de naturlige mikroorganismene holder soppveksten nede. Dyret drikker av vannskålen og fra dråper etter sprøyting. Skift vannet daglig, for skålen brukes også som bad. Hunnen kan legge egg i vannskålen og spise dem, så hold øye med skålen når hun er drektig.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og trenger kraftig lys og UVB. Bruk en UVB-kilde med høy intensitet som til andre varaner, for eksempel kvikksølvdamplamper, som gir både varme og UV, eller kraftige UVB-rør av høy kvalitet. Sikt mot Ferguson-sone 3. UV-lyset skal treffe dyret direkte uten glass imellom, for glass stopper strålene.

Gi 14 timer lys og 10 timer mørke hele året. Vanlige lysstoffrør er ikke nok, fordi de ikke gir tilstrekkelig lysstyrke, og svakt lys gir helseproblemer for dyret på sikt. Hold mørkt om natten.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

I naturen er insekter hovedføden, supplert med frosker, andre virvelløse dyr og krypdyregg. I fangenskap tar dyrene unge mus og kakerlakker (*Blaptica dubia*). Gi et variert utvalg av insekter som gresshopper, sirisser og kakerlakker, supplert med frosker hvis de kan skaffes, og med noen få mus eller kyllinger. Gnagere skal ikke være hovedfôr, fordi arten ellers blir feit, og fedme er et reelt problem hos varaner med god appetitt.

Unger tar imot føde etter to dager og kan fôres daglig med små kakerlakknymfer og hakkede nyfødte mus. Daglig fôring er rikelig for et voksent dyr uten stor aktivitet, og det kan med fordel fôres sjeldnere og gjerne jakte maten fra en pinsett, så det får mosjon. Hanner kan være svært grådige, så hunnen skal fôres for seg selv. Dryss insekter med kalk og vitamin D3 jevnlig og tilsett et vitamin- og mineralpreparat, fordi oppdrettede insekter mangler næring.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Sikkerhet og håndtering: *Varanus jobiensis* er rask og sterk og har kraftige klør og tenner. Bitt og rifter fra klørne hos et dyr på omkring en meter kan være dype og skal renses grundig. Halen er lang, og store dyr skal ikke gripes hastig. Alvorlige skader hos mennesker er ikke kjent. Som alle krypdyr kan varaner bære salmonella, så vask hendene etter hvert besøk i terrariet og etter fôringen, og la ikke dyret gå fritt på kjøkkenbenker.

Dyret venner seg best til mennesker når man nærmer seg rolig fra siden og aldri griper ned ovenfra. Hold håndteringen kort, og la dyret komme til deg i stedet for å hente det opp. Det er en art for observasjon mer enn for daglig håndtering.

Et voksent par kan holdes sammen året rundt uten aggresjon, og dyrene soler seg ofte sammen. Hannen forfølger hunnen i parringstiden. Arten holdes enkeltvis eller parvis; gruppehold er ikke kjent. To hanner skal ikke holdes sammen. Nye dyr skal i karantene i minst seks uker, med avføringsprøver hos en veterinær.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnet kan sees på halen: hannen har en tydelig utbuling ved hemipenis-lommene ved haleroten og en høy kjøl midt på halen, mens hunnen mangler begge deler. Sondering, som brukes hos slanger, er ikke pålitelig hos varaner, fordi hunnen har en tilsvarende lomme (hemiklitoris). Sikker kjønnsbestemmelse krever en veterinær med endoskop.

Alderen ved kjønnsmodenhet er ikke kjent. Et voksent par kan holdes sammen året rundt. Bruk bare dyr med god vekt til avl, og ta høyde for at hannen kan være grådig og stjele hunnens mat.

PARRING

Parringen hos *Varanus jobiensis* kan begynne i august, etter at paret har vært sammen i omkring et år. Hannen nærmer seg hunnen, tungeflikker raskt på hodet og bakbeina hennes og rister hodet fra side til side, og han forfølger henne til hun gir seg. Paret parrer seg flere ganger om dagen i 12 dager, og hver parring varer fra 10 minutter til en time. Det er ingen vinterhvile, og temperaturen holdes uendret hele året.

Etter parringen mister hannen interessen. Hunnen blir tydelig tykkere, søker varmere solplasser enn normalt og ligger i merkelige stillinger der hun løfter buken opp fra underlaget. Det er pålitelige tegn på at hun er drektig.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen av *Varanus jobiensis* legger 3-5 egg, og hun kan spise noen av dem; rester av spiste egg kan ligge i vannskålen. Eggene legges om natten, godt tre uker etter parringen. På forhånd prøvegraver hunnen små hull og stikker snuten ned i bunnen. Selv med en eggleggingskasse kan hun legge eggene i bunnen av terrariet, omkring 10 cm nede ved omkring 30 °C. Eggene er omkring 6 cm lange og 3 cm brede og veier omkring 24-25 g. En hunn kan legge flere kull, men intervallet mellom dem er ikke kjent. Sett inn en grave- eller eggleggingskasse med fuktig jord, og regn med at hunnen graver der hun vil.

INKUBASJON

Eggene ruges i en lukket plastboks på omkring 3 liter med fuktig vermikulitt (vann og vermikulitt blandet ved bløtlegging og vridd opp for hånd). En ombygd minikjøleskap-inkubator med vannbeholder i bunnen kan brukes ved 29-32 °C, og boksen luftes jevnlig. Eggene klekkes etter 179-181 dager. Det er en lang inkubasjonstid, så det krever tålmodighet.

La ikke vann dryppe på eggene, og snu dem ikke. Små fordypninger i skallet er ikke noe problem. Åpne ikke eggene for tidlig hvis klekkingen trekker ut. Temperaturens betydning for utviklingen og for klekketiden er ikke kjent for arten.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene av *Varanus jobiensis* måler 8-12 cm fra snute til kloakk og 19-27 cm totalt ved klekking. Etter to dager i inkubatoren settes de hver for seg i akvarier på omkring 40 liter med sphagnum som bunn, bark på bakveggen, en solgrein, litt bark på bakken og en skål med vann med en silkeplante i. Dekk nettlokkene med plast med tre små lufthull, så fukten holdes oppe. Solplassen skal være omkring 32 °C, for eksempel oppvarmet av en 50 W glødepære.

Ungene tar imot føde etter to dager og får hver dag kakerlakknymfer og hakkede nyfødte mus. De vokser raskt. Hos mange varaner kan unger holdes sammen i små grupper, men for denne arten er det ikke kjent, så hold dem hver for seg.

Helse og vanlige feil

For *Varanus jobiensis* gjelder de samme typiske feilene som for varaner generelt:

- For lite lys og UVB, som gir skjelettsykdom og sløvhet. Lysstoffrør alene er ikke nok.
- Brannsår fra varmelamper, særlig hos store dyr som ligger rett under lampen. Avskjerm alle varmekilder, og bruk en spotlampe med avstand.
- Fedme når dyret fôres med gnagere hver dag. Grådige hanner skal mosjoneres ved å jakte maten.
- Parasitter og stress hos villfangede dyr. Avføringsprøve hos en veterinær og minst seks ukers karantene er tilrådelig.
- For tørr bunn eller for våt bunn uten luft, som gir hudproblemer og sopp.
- Svelgede rester av kunstplanter og underlag.

Dyr i handelen: det selges ofte voksne, viltfangede dyr. Det er en grunn til å sette av tid til karantene og undersøkelse. Det kan gjelde importrestriksjoner for viltfangede dyr fra enkelte land, så viltfangede voksne dyr i handelen krever ekstra oppmerksomhet på papirene. Spør alltid etter dokumentasjon og dyrets opprinnelse. Oppdrett er sjeldent, og dyr som er avlet i fangenskap, er langt å foretrekke. Kontakt en veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser eller virker slapt.

Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.